

קמה א טו"ש ע"מ ס"ד
שפט ע"מ ז'
קבו ב מ"י פ"ח מהל'
נוק' ממון הל' י
סמג עשין פו טו"ש ע"מ
סימן ט"ט סוף א וכל
סוגיא זו איתא ברב אלפס
במקנה זו וגם ב"מ פ"ד
דף ל"ז:

קבו ג מ"י פ"ג מהל'
מכירה הלכה ח סמג
לאזין ק"ג וט"ע ע"מ סימן
כ"ח סוף טו:
קבו ד מ"י ש"ס פ"ג
הלכה א סמג עשין
פג טו"ש ע"מ סימן ק"ו
סוף א וסימן ק"ח סוף
א:

קמ"ב ה ו מ"י פ"ח
מנהלות נוק' ממון
הלכה יא סמג עשין פו
טו"ש ע"מ סימן ט"ט
סוף ג:
קג ז מ"י פ"ה מהלכות
סנהדרין הלכה ח סמג
עשין לו טו"ש ע"מ סימן
א סוף א:
קנא ח מ"י פ"ג מהל'
גניבה הלכה ח סמג
עשין ע"ח:

רבינו הגנאל

ורק"ן ג' כללות ב"ר
מקומות. כלומ' לזה
לפירות ולזה
לשורים שני מקומות
הן א. מתני'. שור כסף
כו. אמ' רב יהודה שום
כסף זה לא יאה אלא
בכסף. גניבה לזה דתנו
רבנן פרה שהזיקה טלח
וטלת שהזיקה פרה. אין
אומרי' תנא זו בור אלא
שמי' אותן בדמים. ש"מ
דכל בלא שומא לא גמר
ומקני. וכן הו"ו המחליף
פרה בחמור וכיוצא בו,
וכן הדין במקח וממכר,
לא קנה אלא אם עשאן
דמים. שור כסף כהתניא
שור כסף מלמד שאין ב"ד
נוקקין אלא לנכסים שיש
להם אחריות, ואם קדם
התשטלגין ב"ד גובין
לו מהן. אוקימ' בתמא,
ואם קדם ותשטלגין
מחיים ב"ד גובין לו מהן.
והא דרב אשי דא"ר שור
כסף ולא כסף, פי' איהו
דבר שהוא שור כסף והוא
עצמו אינו כסף זה קרקע.
אבל עבדים ושפחות
וכיוצא בהן כולן כסף הן.
ולא מיתוקמא. בפני ב"ד,
פרט לב"ד הדינות. על
פי עדים. פרט למורה
בקנס ואחר כך באו עדים
דפטור. ולמאן דא"ר חייב
משני סיפא איצטרכיחא,
והני רישא אטו סיפא.

פרה שהזיקה טלית וטלית שהזיקה פרה. פי' הקונטרס שהזיקו זה את זה ושמין הנזק בכסף ומי שהזיק חזירו יותר ישלם העודף וקשה דע"כ פרה שהזיקה טלית היינו צחצר הנזק או צכוונמו להזיק והוי קרן או דרך הלכו והוי רגל וטלית שהזיקה פרה היינו צרה"ר דהוי מטעם צור טלית נמי צרה"ר ומטעם קרן דלס כן היה פטור צעל פרה כדלמרי לקמן בפרק ג' (דף כ.) דכל המשנה וצא אחר ושינה צו פטור ואפילו אם נפרש שכן אירע שפרה הזיקה טלית צחצר צרשות הנזק וטלית שהזיקה פרה צרה"ר אכתי מתנימין היא לקמן בפרק המניח (דף ג.) צ' שוורין תמים שחזלו זה צוה משלמים צמוחר ח"ג מועדים משלמים צמוחר נ"ש וי"ל דמי והדר מפרש ור"מ מפרש דלז או קמני כמו חלץ ועשה מאמר ונתן גט ציבמות (דף ג.) ולא צא לאשמועינן שאין אומרים שיקח כל הטלית צביצל מה שהזיקו דהא טלית צור הוא ולא משלם מגופו ועוד נמי שמינין הא ממתנימין דהמניח אלא צומר ר"מ דאין אומרי' תנא פרה צטלית צא לאשמועינן דלא כר"ע דלמרי לקמן בהמניח (שם) יוחלט שור לניזק אלא יושם כרצו ישמעאל וצקרן מיירי וטלית צפרה אתא לאשמועינן דלא גבי מיתמי דלא ס"ד לליגי אף ע"ג דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי דמה שאמרה תורה מן העלייה וזה שיהיה כמו של נזק דלס אין המזיק שיהיה נזקו ישלם מן העלייה אבל ציתמי דאי משתלמי מן העלייה הוה פסידא דניזק דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי ואי משתלם מגופו וגיבה אפי' מיתמי דהוי כאלו תפס מחיים וה"ל דמשלם מגופו ול"ג פרה שהזיקה טלה דא"כ לימני שורים שחזלו זה צוה דלקמן בהמניח (שם) ודכן הש"ס להזכיר פרה וטלית כדלמרינן (לקמן דף ז' ד' הניח להם צזיהם פרה וטלית: **דבר** השווה ב"כ כסף. [א] לאו אונאה דתמא משמע צפרק הזהב (צ"מ דף ט' ז'): אלא שיה כל כסף יומר ממטלטלי: **עבדים** ושטרות נמי גבינן בכסף. ול"ג שטרות דאין נקנין בכסף. אלא צמסירה וצטרק וצקונטרס פירש דלא אחרש היכא שטרות נקנין בכסף: **ביתמי**. וה"ל לרב ושמואל דאית להו צפרק גט פשוט (צ"ב דף קע"ה). דשיעבודא לאו דאורייתא ומלוה על פה לא גבי מיורשין אפי' נכסים שיש להן אחריות אין נוקקין ויש לוומר דאיידי צשעמד צדין":

שמע מינה לזה ומכר נכסיו בו. פי' הקונטרס והא קיימא לן דאחי מלוה וטריף ותימה אי נוקקין כמלוה צטרק הוא לא הוה ליה למימר ש"מ כו' אלא ה"ל למיפרך והמניח המלוה צזירו צטרק גובה מנכסים משועבדים ואי חציב מלוה ע"פ א"כ מאי קאמר ש"מ אין צ"ד גובין לו מהן הא פשיטא דאין גובין דהתנן המלוה צזירו צעדים גובה מנכסים צני חורין ואי היא גופה קדייק ש"מ דאין גובין לו מהן והוי כמלוה על פה ואע"ג דנוקקין מלוה הכתובה צתורה היא וקשה למ"ד צפרין (דף י' ז') דמלוה הכתובה צתורה ככתובה צטרק דמיא א"כ אמאי אמר ליה ומכר נכסיו הוא ליה למימר ש"מ מלוה הכתובה לאו כשטר דמיא ומפרש ר"מ ש"מ ליה ומכר נכסיו אין צ"ד גובין לו מהם מן התורה דשיעבודא לאו דאורייתא אי ולהכי צנוקין נמי לא גבי דמלוה צטרק דאית להו צפרק גט פשוט (צ"ב ז') דמלוה ע"פ מדרבנן הוא דלא גבי משום תקנת לקוחות א"כ תיקשי הכא אמאי לא גבי צנוקין דהכא ליכא תקנה דלקוחות ולא דמי למלוה על פה דהתם מאן דיוזף צזנעא יוזף אצל מויק לא דייק ואית ליה קלא וקשה למ"ד שיעבודא דאורייתא צפרק גט פשוט (צ"ב דף קע"ה): **פרט** צבית דין הדינות. פי' לענין דיני קנסות ואע"ג דמתנימין לא איירי צקנסות למ"ד תנא שור לרגלו ומצעה לשינו מ"מ מרמז לנו התנא צמתני' אפי' צמילי דלא איירי צרישא דה"ל מפרש צמקון ע"פ עדים פרט למודה צקנס ואח"כ צאו עדים: **אלא** צמ"ד מודה בקנס ואח"כ באו עדים דחייב מאי איכא צמימר. למודה צקנס ולא צאו עדים כלל לא אצטרין דמתנימין היא צמרוכה (לקמן דף ע"ד): דע"פ עצמו פטור דלא שייך מני והדר מפרש דאין מאריך שם יותר מצכאן:

שלשה כללות בארבע מקומות: **מתני'** שום כסף שוה כסף בפני ב"ד ועל פי עדים בני חורין בני ברית והנשים בכלל הנזק והניזק והמזיק בתשלומין: **גמ'** מאי שום כסף אמר רב יהודה שום זה לא יהא אלא בכסף תנינא ליהא (ד' דתנו רבנן א"ר שהזיקה טלית וטלית שהזיקה פרה אין אומרים תנא פרה בטלית וטלית בפרה אלא שמיין אותה בדמים: שוה כסף: דתנו רבנן שוה כסף מלמד צשאין בית דין נוקקין אלא לנכסים שיש להן אחריות אבל אם קדם נזיק ותפס מטלטלין בית דין גובין לו מהן אמר מר שוה כסף מלמד שאין בית דין נוקקין אלא לנכסים שיש להן אחריות מאי משמע אמר רבה בר עולא דבר השוה כל כסף מאי גיהו דבר שאין לו אונאה יעבדים ושטרות נמי אין להן אונאה אלא אמר רבה בר עולא דבר הנקנה בכסף יעבדים ושטרות נמי נקנין בכסף אלא אמר רב אשי שוה כסף ולא כסף והני כוליהו כסף גיבהו רמי ליה רב יהודה בר חיננא לרב הונא בריה דרב יהושע תנא שוה כסף מלמד שאין בית דין נוקקין אלא לנכסים שיש להן אחריות והתניא (ט' ישיב לרבנות שוה כסף ואפילו סובין הכא במאי עסקינן בייתמי אי ביתמי אימא סיפא אם קדם נזיק ותפס מטלטלין בית דין גובין לו מהן אי ביתמי אמאי בית דין גובין לו מהן (ט' כדאמר רבא אמר רב נחמן שתפס מחיים הכא נמי ושתפס מחיים: בפני בית דין: פרט למוכר נכסיו ואחר כך הולך לבית דין שמע מינה לזה ומכר נכסיו ואחר כך בא לבית דין אין בית דין גובין לו מהן אלא פרט לב"ד הדינות: על פי עדים: פרט למודה בקנס ואחר כך באו עדים שהוא פטור דאמר למאן דאמר חייב מאי איכא למימר סיפא אצטרין ליה בני

דאי צקן להו אצוהו המזיק מקרקעי גבי מיייהו אצל מטלטלי לא דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי לצעל חוב דאיכא למימר לאחר מיתת אציהו קנאות: **דאמר רבא אמר רב נחמן**. צמסכתא כמזכות צפרק הכותב: **שפס מחיים**. דאצוהו: **צפני צ"ד**. הכי משמע מתנימין שוה כסף צפני צ"ד שיהו קרקעותיו צפני צ"ד: **פרט למוכר נכסיו**. וכליה המעות וצא צבית דין שאין צית דין נפרעין מן הלקוחות: **ש"מ**. צתמיה והא קי"ל דאחי מלוה וטריף: **אלא**. להכי אתא מתנימין דצ"ד מומחין דנין דיני קנסות ולא צית דין הדינות: **ע"פ עדים**. שיעידו על הנזק צצ"ד שוה הזיק: **הניחא למ"ד כו'**. פלוגתא הוא לקמן צפרק מרוצה (דף ע"ה):

צני
המלוה צזירו צעדים גובה מנכסים צני חורין ואי היא גופה קדייק ש"מ דאין גובין לו מהן והוי כמלוה על פה ואע"ג דנוקקין מלוה הכתובה צתורה היא וקשה למ"ד צפרין (דף י' ז') דמלוה הכתובה צתורה ככתובה צטרק דמיא א"כ אמאי אמר ליה ומכר נכסיו הוא ליה למימר ש"מ מלוה הכתובה לאו כשטר דמיא ומפרש ר"מ ש"מ ליה ומכר נכסיו אין צ"ד גובין לו מהם מן התורה דשיעבודא לאו דאורייתא אי ולהכי צנוקין נמי לא גבי דמלוה צטרק דאית להו צפרק גט פשוט (צ"ב ז') דמלוה ע"פ מדרבנן הוא דלא גבי משום תקנת לקוחות א"כ תיקשי הכא אמאי לא גבי צנוקין דהכא ליכא תקנה דלקוחות ולא דמי למלוה על פה דהתם מאן דיוזף צזנעא יוזף אצל מויק לא דייק ואית ליה קלא וקשה למ"ד שיעבודא דאורייתא צפרק גט פשוט (צ"ב דף קע"ה): **פרט** צבית דין הדינות. פי' לענין דיני קנסות ואע"ג דמתנימין לא איירי צקנסות למ"ד תנא שור לרגלו ומצעה לשינו מ"מ מרמז לנו התנא צמתני' אפי' צמילי דלא איירי צרישא דה"ל מפרש צמקון ע"פ עדים פרט למודה צקנס ואח"כ צאו עדים: **אלא** צמ"ד מודה בקנס ואח"כ באו עדים דחייב מאי איכא צמימר. למודה צקנס ולא צאו עדים כלל לא אצטרין דמתנימין היא צמרוכה (לקמן דף ע"ד): דע"פ עצמו פטור דלא שייך מני והדר מפרש דאין מאריך שם יותר מצכאן:

(א) [מוספתא פ"א], א לעיל
א. [וש"מ], א. [מזכות פד:
ד] [לקמן ע"ד:]. (ב) ס"א
א. [ע"י מוספות
קדושין מנ: ד"ה ה"ג
ומזכות מנ. ד"ה אלמנה
ועוד שם ק. ד"ה א"ר
מתן], (ג) [וע"י מוספות
לעיל א: ד"ה כגון,
ה] [צ"ב קט"ה].

תורה אור השלם

1. בעל הבור ישלם כסף
ישיב לבקליו והמת יהיה
לז: שמואל כו לד

הגהות הב"ח

(א) [וש"מ ד"ה פרה וכו'
צחצר הנזק וטלית. מ"מ
ו"ב ס"א או טלית:

גליון הש"ס

רש"י ד"ח ע"ב בו' לא
איתפרש. ע"י צכות דף
כה פ"ב צרש"י ד"ה מן
שמעט ליה וגם סמון:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה דבר כו' לאו
דוקא כו'. ג"כ ור"ק
ומניח' חולקין על זה:

הגהות מהר"ב

[א] תוס' ד"ה ש"מ וכו'
וליה צנוקין נמי לא צב.
ע"י צבור דציהס היצב
ישיב דתנא רתמנא למה
לז. והאלל וכבר צמיב
מלוה ולזה הלכה ה' ודוק
הע"ב:

מוסף רש"י

ישיב. כסף ישיב לבעלי,
דהוה ליה למיכתב צעל
הבור ישלם כסף לבעלי,
ישיב דתנא רתמנא למה
לז. והאלל וכבר צמיב
שלם לצבות כל השבות
(לעיל ז').

(א) ע"י ש"מ צמיתא צכס
ר"מ. (ב) ע"י מוס' ד"ה
עבדים.